

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:กรณีศึกษา ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จังหวัดลพบุรี¹

Factors Relating to Community Livelihood Creation Project as the Philosophy of Sufficiency

Economy Case Study: Klongket Sub-district, Koksamrong District, Lopburi

พรสุภา วิจารณ์ประสิทธิ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครัวเรือนสัมมาชีพและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี 3) เพื่อศึกษา ปัญหา-อุปสรรค ที่จะส่งผลต่อการดำเนินการโครงการ และมีแนวทางใดที่จะทำให้การดำเนินการโครงการเกิดการต่อยอดสู่ความยั่งยืนจนไปสู่การขยายผลในชุมชนได้ การศึกษาครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 92 ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพและผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี มีค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ ร้อยละ 100 โดยภาพรวมระดับการแปลผลอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครัวเรือนการมีรายได้ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมที่แตกต่างกันทำให้ผลการดำเนินการโครงการ เรื่องการมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้านที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการดำเนินโครงการเรื่องการครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องได้ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน 3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ด้านงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ประชาชนบางคนยังขาดทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้เต็มที่ แนวทางและข้อเสนอแนะในการศึกษาคือโครงการควรขยายผลเรื่องของ การสนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีหลักสูตรด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับประชาชนชุมชน เพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน จนไปสู่การขยายผลในชุมชนได้

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ปัจจัยคุณลักษณะของครัวเรือน ปัจจัยสภาพแวดล้อม

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study conditions and results of Community Livelihood Creation Project as the philosophy of sufficiency economy, 2) make a comparison between Personal Attribute Factors and Environmental Factors, and 3) study problems and obstacles that affected Community Livelihood Creation Project as the philosophy of sufficiency economy. Meanwhile, the project was created to actualize sustainably in order to expand to community. The 92 households were included as a sample, using a questionnaire i.e., a frequency, percentage, mean, a standard deviation and Chi-Square at the 0.05 levels of significance. Results 1) Conditions and results were 100 %. The result was at a very good level. 2. Personal Attribute Factors: earnings before training the project were different from after training at the 0.05 levels of significance. Therefore, the difference of 5 Environmental Factors was acceptable. 3) Problems in research implementation were inadequate budgets and materials, and lacking of communication skills of a philosopher.

Suggestions

The project should be supported continuously by budgets and people who cooperated in the project. Either suitability situation of work or roles in the area should be considered to utilize sustainably. Also, supporting course to philosopher in order to communicate with people in community.

Keywords: Factors Relating, Community Livelihood Project, Personal Attribute Factors, Environmental Factors

บทนำ

การเมือง เศรษฐกิจ สังคมเปลี่ยนไป ประเทศไทยต้องปรับตัวให้ทันสถานการณ์ ปัญหาเรื่องปากท้อง และรายได้ของประชาชนโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคมเป็น 1 ใน 10 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผน ฯ และรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน จำนวน 11 ด้าน ซึ่งมีนโยบายสำคัญที่มุ่งหวังแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับปากท้องของประชาชนในระดับล่างซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ได้แก่ นโยบายการ ลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริหารของรัฐ โดยมีแผนงานสำคัญ คือ แผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งได้มอบให้กระทรวงมหาดไทยที่มีกรมการพัฒนาชุมชนเป็น หน่วยงานหลักบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีนโยบายสำคัญที่มุ่งหวังแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับปากท้องของ

ประชาชนในระดับล่างซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รัฐบาลได้กำหนดให้ กระทรวงมหาดไทย โดย กรมการพัฒนาชุมชน ขับเคลื่อนโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้าง อาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เพื่อชุมชนพึ่งตนเองได้

ทั่วทั้งประเทศ 76 จังหวัด ในการนี้จังหวัดลพบุรี โดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ได้สั่งการให้ส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องและให้ทุกอำเภอ นำแนวทางการขับเคลื่อน สัมมาชีพชุมชนไปขยายผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จากการดำเนินงานตามโครงการสัมมาชีพดังกล่าวพบว่า คริวเรือนสัมมาชีพชุมชน มากกว่าร้อยละ 80 ได้มีการพัฒนาอาชีพตามความประสงค์สามารถสร้างงานสร้างอาชีพและรายได้แก่ตนเอง และชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาการตกเกณฑ์รายได้ตามเกณฑ์ข้อมูล จปฐ. ของคริวเรือนสัมมาชีพที่เข้าร่วม โครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึงปัจจุบัน อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรีมีทั้งหมด 13 ตำบล 137 หมู่บ้าน และในตำบลคลองเกตุได้รับงบประมาณดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีคริวเรือนสัมมาชีพจำนวน 6 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 120 คริวเรือน และมีทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน รวมจำนวน 15 คน ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนกลุ่มสัมมาชีพชุมชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้สมาชิกคริวเรือนสัมมาชีพชุมชนที่ดำเนินการอาชีพที่คริวเรือนสนใจนี้ ประสบ ความสำเร็จและมีความเข้มแข็ง จึงจะต้องมีปัจจัยความสำเร็จหลายๆด้านในการดำเนินการขับเคลื่อน

ดังนั้นทางผู้ศึกษาวิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและมีความสนใจอยากทราบว่า ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี นี้ขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนอื่นและจะได้ถือ ปฏิบัติกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อม กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษา ปัญหา-อุปสรรค ที่จะส่งผลต่อการดำเนินการโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี และมีแนวทางใดที่จะทำ ให้การดำเนินการโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดการต่อยอดสู่ ความยั่งยืน จนไปสู่การขยายผลในชุมชนได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยคุณลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพชุมชน ทำให้ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพ ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คริวเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรม มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพชุมชน

2. ปัจจัยคุณลักษณะของครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ทำให้ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องได้ มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะของครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ทำให้ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครัวเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรม มีความแตกต่างกันตามลักษณะของสภาพแวดล้อม

4. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ทำให้ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องได้ มีความแตกต่างกันตามลักษณะของสภาพแวดล้อม

แนวคิด ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แนวคิดสัมมาชีพชุมชนและกระบวนการสร้างสัมมาชีพ

กรมการพัฒนาชุมชน (2560) กล่าวว่าสัมมาชีพชุมชน คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากคือ “รายได้” ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นมีความมั่นคงและยั่งยืนสังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยการสร้างอาชีพผ่านกระบวนการ “สร้างสัมมาชีพชุมชน” ขับเคลื่อน การดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” สอนอาชีพที่เขาต้องการ อยากทำประกอบกรณ้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางที่เริ่มต้นด้วยการ พัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ จากนั้นกลับไปสร้างทีมและ จัดการฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้านเป้าหมายตลอดจนติดตามสนับสนุน อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้และปฏิบัติอาชีพได้จริงจนพัฒนาเป็นอาชีพ ที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนได้อย่างมั่นคง จุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ปัญหาและยกระดับรายได้ของประชาชนให้ดีขึ้นมีความมั่นคงและยั่งยืนสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยมีขั้นตอนกระบวนการหลักๆดังนี้

- 1.เตรียมความพร้อมการสร้างสัมมาชีพชุมชนพัฒนาผู้นำสัมมาชีพ
- 2.ประชุมเชิงปฏิบัติการวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ดำเนินการจัดประชุม
- 3.เตรียมความพร้อมทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอส่งเสริมการจัดประชุมเตรียมความพร้อมทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน
4. การสร้างสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพ โดยทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนดำเนินการจัดฝึกอบรมสัมมาชีพชุมชนรายหมู่บ้าน
- 5.การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพตามแนวทางสัมมาชีพชุมชน

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิชัยพัฒนา,2559)

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

จักรีศรี จารุเมธีญาณ และพระถนตวตฺตโน (2561) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดรวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการ อิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมายซึ่งประกอบได้ด้วยหลายองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในภาวะผู้นำเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือได้มากที่สุดในความพอใจของพนักงาน ในองค์การรวมถึงการสื่อความหมายที่มีประสิทธิผล โดยภาวะผู้นำที่มีประโยชน์ในขอบข่ายที่สำคัญ สามขอบข่ายซึ่งเป็นกุญแจในการเอาชนะความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของคนในองค์การ

แนวคิดเกี่ยวกับทุนชุมชน

กรมพัฒนาชุมชน (2554) ได้ให้ความหมายของทุนชุมชน (Community Capital) เกี่ยวกับ การพัฒนาทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริไว้ว่าทุนชุมชนคือ สิ่งที่มีอยู่ในชุมชนหรือสังคมทั้งสิ่งที่มีอยู่ โดยเกิดขึ้นเองธรรมชาติและ มนุษย์สร้างขึ้นโดยสิ่งเหล่านั้นสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 1. ทุนที่เป็นเงินตรา คือ ทุนทางการเงิน เช่น กองทุนเงินทุน รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และ 2. ทุนที่ไม่ใช่เงินตรา ประกอบด้วย 1) ทุนมนุษย์คือ มนุษย์ที่มีศักยภาพความรู้คุณธรรมและ ความเสียสละซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีคุณค่าสามารถพัฒนาได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด 2) ทุนสังคม คือ กลุ่มและ องค์กรต่าง ๆ 3) ทุนกายภาพ คือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต 4) ทุนธรรมชาติ คือ ทรัพยากรธรรมชาติสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ 5) ทุนเงิน ทรัพยากรที่เป็นเงินตราที่ประชาชนใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิต ทรัพยากรที่เป็นเงินตราที่ประชาชนใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิต ดังนั้นการดูแลรักษาทรัพยากรทั้ง 5 ด้าน ให้เกิดความสมดุลในการ จัดการต่าง ๆ ให้เพียงพอในการดำรงชีวิตดังนั้น ต้องเชื่อมและนำทุนชุมชนทั้ง 5 ด้าน มาผสมผสานให้เกิดความสมดุลและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

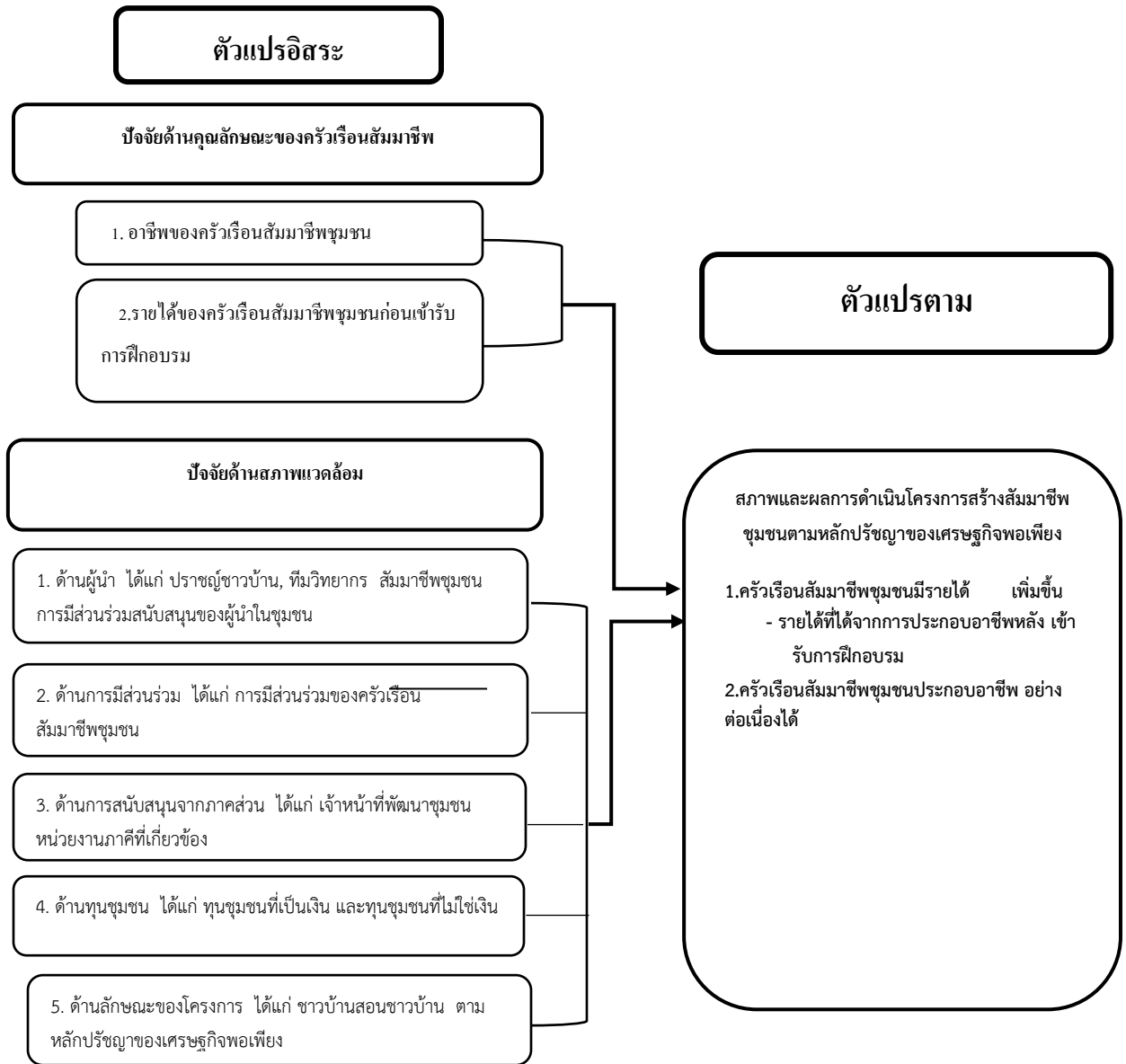
แนวคิดการมีส่วนร่วม

หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม นฤมล ศีลา(2555) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึงกระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมี โอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ ประเด็น สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วม กระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา หลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เริ่มมาจากบทเรียนของความล้มเหลว ในการพัฒนาชุมชนชนบท ที่ไม่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาแบบยั่งยืน ประกอบกับกระแสความคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและในระดับสากลเกี่ยวกับเรื่องของ การมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การพัฒนาในยุคหลัง ๆ ได้เน้นประชาชนในชุมชนเป็น เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาและมีมีส่วนร่วมของประชาชน (People’s Participation) จึงเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ค่อนข้างชัดเจน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาก็คือกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ และภาคอื่น ๆ นอกจากภาครัฐ เช่น ธุรกิจเอกชน ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้ได้ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ เพราะการพัฒนาที่ทรงพลังและยั่งยืนในสังคม ประชาธิปไตย เกิดจากการพัฒนาที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแรงร่วมใจ ในการดำเนินงาน และร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนา

แนวคิดการมีส่วนร่วม (Participation)ที่. อาร์. แบทเทน (T. R. Batten อ้างถึงใน ฌอนม สุขสง่า เจริญ 2526, 25) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ โดยถือเสมือนว่าเป็นแบบฝึกหัดในการพัฒนาคน ให้ต้องใช้ความคิด ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการเองอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นหนทางทำให้สมองของคนเกิดการพัฒนา รวมทั้งต้องยึดหลักต่อไปนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ 1. หลักการช่วยตนเอง 2. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วม 3. หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกปัจจัยด้านคุณลักษณะของครัวเรือน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านประชากร (Population) ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 6 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 92.307 จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 92 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1) ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะครัวเรือนและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

1.3) กำหนดตัวแปร นิยามตัวแปร กำหนดมาตรวัด และสร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมปัญหาในการวิจัยตามกรอบแนวคิด นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้

1.4) นำแบบสอบถามมาปรึกษาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

1.5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูล จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่าความเชื่อมั่น

1.6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีเนื้อหาที่ถูกต้อง (Content Validity) และประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ก่อนนำไปทดลองใช้ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.947 โดยผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครัวเรือนสัมมาชีพที่เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูล จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อคำถาม ลำดับของคำถามและ ความถูกต้องของคำถาม แล้วจึงนำมาแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง ซึ่งจะพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบมีค่าอยู่ในระดับ 0.986 หรือมีค่าความเชื่อมั่นสามารถยอมรับได้ร้อยละ 98 อยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ ผู้ศึกษาจึงนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ส่วนคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบ สอบถามที่คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้นแล้วทำการตรวจสอบทุกฉบับว่ากลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบสอบถามครบหรือไม่หากทำไม่ครบแบบสอบถามเหล่านี้จะ ถูกแยกออกไม่นำมาวิเคราะห์ในส่วนที่สมบูรณ์จะถูกนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี สรุปได้ ดังนี้

1. สภาพและผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา:ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

สภาพการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยลักษณะของครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม คือครัวเรือนสัมมาชีพผู้ที่เข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนสัมมาชีพที่เข้าร่วมโครงการในปี พ.ศ.2563 (ร้อยละ 51.1) มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ จปฐ. (ร้อยละ 100) มีรายได้ก่อนการฝึกอบรมตามโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนเฉลี่ย รายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 91.3) มีรายได้หลังจากการฝึกอบรมตามโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนเฉลี่ยต่อเดือนรายได้ 7,001-12,000 บาท (ร้อยละ 94.6) และมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนรายได้ 12,001 - 17,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.4 มีอาชีพหลักก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมคือ เกษตรกรรม (ร้อยละ 92.4) มีอาชีพที่เลือกเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนด้านเกษตรกรรม (ร้อยละ 65.2) มีอาชีพหลักปัจจุบันคือ เกษตรกรรม (ร้อยละ 90.2) มีการดำเนินการสัมมาชีพชุมชนอย่างต่อเนื่อง และได้มีการพัฒนาต่อยอดจากการประกอบอาชีพที่ได้รับจากการฝึกอบรม(ร้อยละ 92.4) สภาพการดำเนินโครงการปัจจัยสภาพแวดล้อมของการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี สรุปพร้อมทั้งหมดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 4.25 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.453 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านผู้นำและ มีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.492 และด้านทุนชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.486 และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านลักษณะโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.387

ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกต อำเภอกอคำโรง จังหวัดลพบุรี คริวเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมหลังจากเข้ารับการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีข้อมูลอยู่ที่ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 100 และคริวเรือนสัมมาชีพชุมชน ประกอบสัมมาชีพอย่างต่อเนื่องพัฒนาต่อยอดจากอาชีพได้ มีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 100

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพชุมชนและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลคลองเกต อำเภอกอคำโรง จังหวัดลพบุรี

ความแตกต่างระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพ กับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลคลองเกต อำเภอกอคำโรง จังหวัดลพบุรีพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพ ในเรื่องของคริวเรือนสัมมาชีพมีรายได้ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการฯที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการดำเนินโครงการฯ คริวเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพในเรื่องคริวเรือนสัมมาชีพในการเข้าร่วมโครงการสัมมาชีพในปี พ.ศ. ที่แตกต่างกัน อาชีพหลักของคริวเรือนก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมโครงการฯที่แตกต่างกัน อาชีพที่เลือกเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมโครงการฯที่แตกต่างกัน อาชีพหลักปัจจุบันที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการดำเนินโครงการฯในเรื่องของคริวเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของคริวเรือนสัมมาชีพในเรื่องคริวเรือนสัมมาชีพในการเข้าร่วมโครงการสัมมาชีพในปีพ.ศ.ที่แตกต่างกัน คริวเรือนสัมมาชีพชุมชนมีรายได้ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการฯที่แตกต่างกัน คริวเรือนสัมมาชีพชุมชนเรื่องอาชีพหลักของคริวเรือนก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมโครงการฯ ที่แตกต่างกัน คริวเรือนสัมมาชีพชุมชนเรื่องอาชีพหลักก่อนการฝึกอบรม คริวเรือนสัมมาชีพชุมชนเรื่องอาชีพหลักปัจจุบันที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการดำเนินโครงการฯในเรื่องคริวเรือนสัมมาชีพชุมชนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง พัฒนาต่อยอดจากอาชีพได้ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความแตกต่างระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทำให้ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลคลองเกต อำเภอกอคำโรง จังหวัดลพบุรี แตกต่างกันตามลักษณะสภาพแวดล้อม พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านผู้นำที่แตกต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมของคริวเรือนที่แตกต่างกัน ด้านการสนับสนุนจากภาคส่วนราชการที่แตกต่างกัน ด้านทุนชุมชน ด้านลักษณะโครงการที่แตกต่างกันทำให้ผลการดำเนินโครงการฯในเรื่องของคริวเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 และปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านผู้นำที่

แตกต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนที่ต่างกัน ด้านการสนับสนุนจากภาคส่วนราชการที่
แตกต่างกัน ด้านทุนชุมชน ด้านลักษณะโครงการที่ต่างกัน ทำให้ผลการดำเนินโครงการฯ ในเรื่องของ
ครัวเรือนสมาชิกชุมชนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง พัฒนาต่อยอดจากอาชีพได้ แตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ปัญหา ในการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือวัสดุ
อุปกรณ์ในการสาธิตอาชีพมีน้อยไม่เพียงพอ ประชาชนที่มีความรู้อยู่มาก แต่ยังไม่ถ่ายทอดออกมาได้ไม่
เต็มที่ ประชาชนบางท่านทักษะการพูดในที่สาธารณะยังไม่เพียงพอต่อการสื่อสาร และยังไม่ม
งบประมาณเข้ามาสนับสนุนอย่างต่อเนื่องที่หมู่บ้านเดิม ยังขาดวัสดุในการเพิ่มผลิต

อุปสรรคในการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้าน
ไม่มีเงินทุนเพียงพอต่อการพัฒนาต่อยอดในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากมีภาระหนี้สินผูกพันชาวบ้านส่วนใหญ่
ยึดอาชีพเกษตรกร ทำให้มีเวลาในการเข้าร่วมน้อย และน้อยคนนักที่จะเสียสละเวลา ส่วนใหญ่ให้
ความสำคัญกับการเกษตรอุปสรรคด้านการตลาด บางครั้งบางทีผลผลิตที่ได้ก็ล้นตลาด หรือบ้างก็ราคา
ต่ำลง สภาพสังคมปัจจุบันมีเพียงผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน อยู่ในชุมชน ยังขาดคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถด้าน
เทคโนโลยี มาร่วมโครงการ

แนวทางในการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมี
การจัดสรรงบประมาณมาเป็นเงินทุน เพื่อความคล่องตัวในการลงทุนต่อยอดอาชีพ และควรจัดสรร
งบประมาณมาเป็นวัสดุอุปกรณ์ ต่อยอดเพิ่มขึ้นอีก เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้ที่มวิทยากร
ผู้นำสมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้ดูงานในที่อื่นๆที่กว้างขวางขึ้นบ่อยๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะและ
ประสบการณ์ ผู้นำชุมชนควรกระตุ้นให้ชาวบ้านได้มีเวลาร่วมกันมากกว่าเดิม โดยการวางแผนเวลาร่วมกัน
ในโอกาสต่างๆที่เหมาะสม อยากให้มีการสนับสนุนการขาย ในชุมชนของตนเองและใกล้เคียงให้มากขึ้น
โดยเน้นการขายได้ง่าย และขายได้มาก ถ้าใครพออยู่ได้ ส่งเสริมให้มีการสนับสนุนประชารัฐรุ่นใหม่ให้ใส่ใจ
ชุมชนตนเองนำความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ให้เกิดประโยชน์

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชนตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งการ
อภิปรายผลการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาจะอภิปรายเป็น 3 ประเด็นคือ

1.สภาพและผลการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

สภาพการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา:
ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ในด้านปัจจัยลักษณะของครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม มี
ครัวเรือนสมาชิกผู้ที่เข้าร่วมโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบล
คลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการในปี
พ.ศ.2563 มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ จปฐ.โดยทั้งหมด และส่วนใหญ่มีรายได้ก่อนการฝึกอบรมตามโครงการ

สร้างสัมมาชีพชุมชนเฉลี่ย รายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน มีรายได้หลังจากการฝึกอบรมตามโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนเฉลี่ย รายได้ 7,001-12,000 บาทต่อเดือน ครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมคือ เกษตรกรรม และเลือกอาชีพเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนในด้านเกษตรกรรม อาชีพหลักปัจจุบันของครั้วเรือนยังคงมีอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ดำเนินการสัมมาชีพชุมชนอย่างต่อเนื่อง และได้มีการพัฒนาต่อยอดจากการประกอบอาชีพที่ได้รับจากการฝึกอบรม ปัจจัยสภาพแวดล้อม ครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อด้านผู้นำโดยรวมทั้งหมดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นที่มากที่สุด คือ ผู้นำปราชญ์ในชุมชนมีส่วนร่วมการสนับสนุนส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของครั้วเรือนโดยรวมทั้งหมดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นที่มากที่สุด คือ ครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการมีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก ด้านการสนับสนุนของภาคส่วนโดยรวมทั้งหมดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นที่มากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนมีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก ด้านทุนชุมชนโดยรวมทั้งหมดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นที่มากที่สุดคือ ทุนการเงินมีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก ด้านลักษณะโครงการโดยรวมทั้งหมดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นที่มากที่สุดคือ ครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และสอนเพื่อร่วมอาชีพได้ มีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับมาก

ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย เรื่องของครั้วเรือนสัมมาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมหลังจากเข้ารับการฝึกอบรม และครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนประกอบสัมมาชีพอย่างต่อเนื่องได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยแปลผลรวมเท่ากับร้อยละ 100 ด้วยการดำเนินการของครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนมีกิจกรรมทำอาชีพเพิ่มเติมโดยการนำทุนของตนเองมาซื้อวัสดุประกอบอาชีพมาต่อยอดจากอาชีพที่ได้จากการเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอีกและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมนั้นด้วย สอดคล้องกับกรมการพัฒนาชุมชน (2560) กล่าวว่าสัมมาชีพชุมชน คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากคือ “รายได้” ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นมีความมั่นคงและยั่งยืนสังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยการสร้างอาชีพผ่านกระบวนการ “สร้างสัมมาชีพชุมชน” เพื่อให้ครั้วเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้และปฏิบัติอาชีพได้จริงจนพัฒนาเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ ให้ครั้วเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้และปฏิบัติอาชีพได้จริงจนพัฒนาเป็นอาชีพ ที่สร้างรายได้ให้กับครั้วเรือนได้อย่างมั่นคง

2. ความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครั้วเรือนและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

การศึกษาวิจัยทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครั้วเรือนที่ยอมรับสมมติฐานคือ ปัจจัยย่อยในเรื่องของการมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนผ่านการฝึกอบรมอาชีพแล้วนั้นสามารถที่จะหารายได้เพิ่มขึ้นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็ด้วยบริบทของกิจกรรมอาชีพแต่ละครั้วเรือนที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดผลรายได้หลังจากการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชน

เกิดรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกอบรมซึ่งเป็นไปตามตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สอดคล้องกับกรมการ พัฒนาชุมชน (2560) กล่าวว่าสัมมาชีพชุมชน คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากคือ “รายได้” ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นมีความมั่นคงและยั่งยืนสังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยการ สร้างอาชีพผ่านกระบวนการ “สร้างสัมมาชีพชุมชน” เพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้และ ปฏิบัติอาชีพได้จริงจนพัฒนาเป็นอาชีพที่สร้างรายได้

เนื่องจากกระบวนการ ในการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ประสบความสำเร็จ ตามกระบวนการสร้าง สัมมาชีพชุมชน โดยมีขั้นตอนกระบวนการหลักๆ ได้แก่ 1)การเตรียมความพร้อมการสร้างสัมมาชีพชุมชน พัฒนาผู้นำสัมมาชีพ 2)ประชุมเชิงปฏิบัติการวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับจังหวัด 3)เตรียมความพร้อม วิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน 4)การสร้างสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมอาชีพ ให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพ 5)การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพตามแนวทาง สัมมาชีพชุมชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครัวเรือนสัมมาชีพที่ผ่านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วย องค์ประกอบของปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือน ด้านการสนับสนุนจากภาคส่วน ด้านทุนชุมชน ด้านลักษณะโครงการที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดผลการดำเนิน โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ มีรายได้เพิ่มขึ้นและในเรื่องของการที่ครัวเรือน สัมมาชีพประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง พัฒนาต่อยอดจากอาชีพได้ แตกต่างกันตามลักษณะของ สภาพแวดล้อม

3. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินโครงการ วัสดุอุปกรณ์ในการสาธิตอาชีพมีน้อยไม่เพียงพอ ประชาชนที่มีความรู้อยู่มาก แต่ยังไม่ถ่ายทอดออกมาได้ไม่เต็มที่ ประชาชนชุมชนบางท่านทักษะการพูดใน ที่สาธารณะชน ไม่มีงบประมาณเข้ามาสนับสนุนอย่างต่อเนื่องที่หมู่บ้านเดิม ยังขาดวัสดุในการเพิ่มผลิต และอุปสรรคคือชาวบ้านไม่มีเงินทุนเพียงพอต่อการพัฒนาต่อยอดในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากมีภาระหนี้สิน ผูกพัน มีอุปสรรคด้านการตลาด บางครั้งบางทีผลผลิตที่ได้ก็ล้นตลาด หรือบ้างก็ราคาต่ำลง และด้วยสภาพ สังคมปัจจุบันมีเพียงผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน อยู่ในชุมชน ยังขาดคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยี มาร่วมโครงการ

ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ควรมีการจัดสรรงบประมาณมาเป็น เงินทุน เพื่อความคล่องตัวในการลงทุนต่อยอดควรจัดสรรงบประมาณมาเป็นวัสดุอุปกรณ์ต่อยอดเพิ่มขึ้น อีก เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตให้สูงขึ้นควรส่งเสริมให้วิทยากรผู้นำสัมมาชีพ ได้มีโอกาสเรียนรู้ดูงานในที่ อื่นๆ ที่กว้างขวางขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะและประสบการณ์ และผู้นำชุมชนควรกระตุ้นให้ชาวบ้านได้มี เวลาาร่วมกันมากกว่าเดิม โดยการวางแผนเวลาร่วมกัน ในโอกาสต่างๆที่เหมาะสม เสนอให้มีการสนับสนุน การขาย ในชุมชนของตนเองและใกล้เคียงให้มากขึ้นโดยเน้นการขายได้ง่าย และขายได้มาก ถ้าไรพออยู่ได้ และควรจะมีการสนับสนุน ประชาชนรุ่นใหม่ ให้ใส่ใจชุมชนตนเองนำความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ให้เกิด ประโยชน์แก่ชุมชนได้

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการคัดเลือกเป้าหมายเพื่อการเข้าร่วม โครงการ กรมการพัฒนาชุมชนควรให้เน้นกระบวนการคัดเลือกโดยใช้วิธีในการคัดเลือกคุณลักษณะคนที่

ความพร้อม สนใจ และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยมีการประชุมชี้แจงแนวทางในการดำเนินงานและเลือกโครงการสัมมาชีพชุมชนนั้นควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างลึกซึ้งเพื่อให้รู้ว่าอาชีพใดมีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันและเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการส่งเสริมให้มีการขยายผลในเรื่องของการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนา อย่างยั่งยืนโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาได้มีส่วนร่วมมากขึ้น หรือเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการให้มากขึ้นกว่าเดิม อันจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในวงกว้าง และควรมีกระบวนการสร้างทีมวิทยากรผู้นำสัมมาชีพ เสริมทักษะในด้านการพูดการถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นรายวิชาในหลักสูตรโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ปราชญ์ชุมชนที่เป็นแนวคิดและเพื่อกำหนดให้ชาวบ้านสอนได้สอนชาวบ้านให้มีผลที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินโครงการสัมมาชีพชุมชนอย่างยั่งยืน เนื่องจากปราชญ์ชุมชนเป็นคนที่ชาวบ้านให้การยอมรับในองค์ความรู้ที่ได้มาจากการทดลอง ลงมือทำและสั่งสมผ่านประสบการณ์ที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง จนมีความสามารถที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ตามกระบวนการที่ได้ผ่านการฝึกอบรมให้กับชาวบ้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกในระดับจังหวัดหรือจำแนกตามบริบทท้องถิ่น ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปเป็นองค์ความรู้หรือแนวทางประยุกต์ใช้ ในการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อื่นให้เกิดประโยชน์และเพื่อการพัฒนาโครงการให้มีความยั่งยืนได้

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน.(2560).แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน ปี 2561.กรุงเทพฯ:

บริษัท บีทีเอสเพรส จำกัด.

กรมการพัฒนาชุมชน.(2554).การพัฒนาชุมชนตามแนวราชดำริ.กรุงเทพฯ:บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระถนัด วฑฒโน.(2561).ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน.วารสารสันติศึกษา

ปริทรรศน์ มจร.(6) ฉบับพิเศษ,529

นฤมล ศิลา.(2555,หน้า10) ความหมายหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ความคิดเห็นของ

ประชาชนต่อการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเนินทราย อำเภอเมือง

จังหวัด ตรวด สืบค้นเมื่อ 24 กันยายน 2563,จาก <http://www.research-system.siam.edu>

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559).เศรษฐกิจพอเพียง.สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2563,จาก

https://www.chaipat.or.th/site_content/item/1309-2010-06-03-09-50-07.html

Batten . (1985)อ้างถึงในถนอม สุขสง่าเจริญ 2526:25 แนวคิดการมีส่วนร่วม. สืบค้นเมื่อ 24 กันยายน

2563 ,จาก <http://www.thapra.lib.su.ac.th>

